

Knihy: Jindřich Novotný st. - 1873 - počátky služby 3.

Počátky kazatelské a misijní činnosti Jindřicha Novotného st. mají kořeny ve *Svobodné reformované církvi české* na podzim roku 1873, kdy se vrátil ze studijního pobytu v misijní instituci St. Chrischona v Basileji (1870–73). Kazatel Svobodné reformované církve popisuje ze svého pohledu ve své knize peripetie počátků služby Jindřicha Novotného st. i události a možné důvody jeho odchodu k baptistické misijní práci.

Další čtení na pokračování knihy Nástin dějin svobodných církví křesťanských zvláště pak Svobodné reformované církve české od Aloise Adlofa z roku 1905.

Knihy

Jindřich Novotný st. - 1873 - počátky služby 3.

V září 1876. zakázáno bylo shromáždění v Bartolomějské ulici vlivem a působením jmenovitě Košutovým, který Šubertovi v Praze kázati překaziti usiloval už dlouho. Shromáždění stala se privátní v bytě Adamsově v ul. Jindřišské. Záhy p. Adamsová začala misijní hodiny ženské, které s velikou láskou pěstovala a svým vlídným úsměvem a zájmem činila nezapomenutelnými a dlouho nepostrádatelnými. První hod lásky byl slaven ten rok v bytě Adamsově 1. listop. 1876., při němž bylo 200 lidí a 12 farářů. Vyzněl v mohutný akkord chvály, neboť přes to, že bartolomějský sál byl zavřen, jinak byla úplná volnost zvěstovat evangelium.

Shromáždění domácí na Žižkově byla požeňnana výsledkem (v ned., v pát. več. u Novotných, ve čtvr. več. u Pokorných). I v Karlíně ve středu u Burdů⁷³ shromáždění bývalo več., odp. pak shromáždění dětské, kde vyučovali V. Vališ, stud. B. Horký, nynější farář džbánovský, a později i A. Auervek, knihkupecký příručí Bašteckého. Ale i na venkov

⁷³ Marie Burdová obrátila se na kázání Šubertovo v Bartolom. ul. Kázal ze Zjevení o Spasiteli, který má oči jako plamen ohně. Dlouhé vlasy Šubertovy, které se kolem hlavy mu házely, přiměly ji k úsměvu. Šubert pozoruje to, upřel na ni své velké oči a přímo k ní promluvil: »Nic se tomu nesměj. On vidí i tebe a jemu neunikneš.« Ta slova nedopřála jí klidu, až se Pánu oddala.

dostalo se evanjelium. Inzerováním v novinách byl upozorněn na knihkupectví křesťanských spisů rolník stupický Václav Pospíšil. Maje cestu do Prahy, zašel si do knihkupectví pro nějaké modlitby. V. Horký nabídl mu Písmo, mluvil s ním, a výsledek byl, že si ho Pospíšil pozval. Známost stala se přátelstvím, a brzo i Adams i Novotný docházeli do Stupic, Stupičtí pak do Prahy.

Mohlo tedy shromáždění oslavovat Boha za to, že milost Pána Ježíše měla široko daleko průchod.

IX.

Až dosud nevědělo se, co s obrácenými. Ale ti sami uvažovali, že v římské církvi zůstatí nemohou. Kdy by byl tenkrát v Praze býval věřící farář, který by se nevzpíral kázání, shromážděním a soukromému slavení Večeře Páně s těmi, kteří pro svědomí nemohli k stolu Páně jít, kde na nový rod z Ducha a na život víry důraz se neklade, věci snad byly by se vyvinuly jinak. Ale osoba Košutova, který žárlivě střežil, aby žádná práce se nekonala v rámci církve helv. v. kromě jeho, který neustále na policii i na místodržitelství i u vyšších církevních úřadů na Šuberta žaloval, že tu v Praze káže a ve svém listě články potupné psal proti všem

kteří po lepších věcech toužili, — jeho osoba rozhodla směr všeliké další práce. Nebýti jeho, nepochybně by byl ještě nenadešel čas k tvoření církve svobodné, poněvadž muži jako Šubert, Dušek, Szalatnay, Havelka, Dobíáš a Janata všichni byli pro svobodnou církev evanjelickou, k níž tehda horečně pracovali, jak »Návrh zřízení církve reformované v Rakousku« svěřil, přijatý III. seniorátním konventem obvodu čáslavského dne 19 a 20. června 1877. v Kolíně držaným. Chtěli míti církev presbyterně synodní, vytýkajíce (v Odůvodnění) starému zřízení ze dne 6. ledna 1866. tyto vady: »Výlučné postavení orgánů administrativních v církvi, zejména c. k. evanj. vrchní rady církevní z volby zastupitelstva církve nevyšlé a církvi na nejvyšš formálně odpovědné; 2. Obmezení oboru působnosti zastoupení církevního, zvláště seniorátního konventu; 3. Závislost každé poněkud důležitější akce církevní, byť i dle řádu církevního uzavřené od schvalování se strany moci státní; 4. Nedostatečnost k poskytnutí bezpečných záruk o zachování čistoty učení i kázně v církvi, což obojí jest přední podmínkou trvání a prospívání církve.« Jednalo se o právo sebeurčování církve. Samosprávu sborů chtěl mít návrh omezenu vyššími církevními instancemi, které by však jen tehda zakročiti

mohly, když ve sboru samém konečné rozhodnutí státi se nemohlo, aneb když sbor nešetře řádu církevního povinnost svou zanedbal, jakož také, když by se jednalo o záležitosti společné. Návrh vědomě ohražuje se proti kongregacionalismu a zamítá jej. Prozatím ještě se nejednalo o úplné oddělení církve od státu. Návrh však je si vědom, že nejsou ještě ani dokončeny meze poměru to muto v slově Božím vykázané, že by tedy mělo se toto oddělení prostě prohlásit a provést, avšak musí to být odloženo k dobám příhodnějším.

Jelikož se očekávala změna zřízení, zavedení kázně podle slova Božího a následkem toho obživení církve (na místě správného obráceného pochodu), nepřišlo vhod vystoupení první z církve římské. Missionáři sami se lekli. I šli na radu k třem mužům, kteří akci v návrhu jmenovaném zmíněnou vedli: V. Šubertovi, Čeňku Duškovi a Janu Janatovi: »Co máme dělat?« Odpověď zněla: »Zde v Praze Košut není věřící muž, a když tyto duše přihlásí se k ref. církvi, patří jemu, a to nemá být. Ať tedy přistoupí k ev. církvi ale ne zde uznané.« Za tím doufali, že náprava se stane, a že se jim podaří sesazení Košutovo. Ale ten pevně seděl opřen jak o superintendenta Veselého tak o církevní radu. Šubert sám sestavil formulář přestupu,

v němž se dí: »Poněvadž ale tuzemská evangelicko-reformovaná církev je tak zařízena, že v ní kázeň slova Božího nepanuje, nepřihlašujeme se na tak dlouho, dokud nebude tomu jinak, k žádné církvi.« Vidět z toho, že neměl být stav tento trvalý, nýbrž že se doufalo v brzkou reformu církve, do níž by se tito bratři vrátili.

První, kteří vystoupili, byli: Julie Mostová (15. pros. 1876) Burdovi, Novákovi, Pokorní, Přetřhdílo. Naposledy vystoupili i Novotní. S nimi asi v dubnu, slavena byla v bytě Adamsově první Večeře Páně.

Návštěvy do Stupic pokračovaly. Čilé navázány byly styky s Krabčicemi, a Šubert sám docházel někdy do Stupic. Statek Pospíšilův, kde hospodařili s ním také Holečkovi, byl střediskem mnohých duší žádostivých. Jmenovitě však veliký hluk působilo po celé krajině obrácení rolníka Jos. Hodka v Sibříně a později za nějaký čas Josefa Šustra v Přišimasích. Zdálo se, že celá krajina prodělává krizi, a žeň evangelia bude velice bohatá. Hodek čtením knih, které si od svého evanj. švakra půjčoval, přišel k odchýlným názorům o Husovi, než jaké v kostele slychal. Jmenovitě Herlošovy romány tenkrát mezi lidem upozorňovaly na nepřátely světla a svobody. Tím byl Hodek v římském svém smýšlení zviklán. A když kol-

portér nosil v kraji tom Písmo, bibli si koupil. Za tím rozlehla se v okolí pověst o nové víře ve Stupicích. Hodek vybídl svého švakra, aby se tam šel přeptat, co ta nová víra je. Byli pozváni v březnu 1877. do Stupic, když tam zrovna meškał Adams. Ač tento neuměl ještě dobře česky, svým zjevem, a svým jednáním hluboký dojem spůsobil na Hodka, který vlastně chtěl se všemu vysmát. Bylť světským člověkem, který v hospodě a při karbanu volný čas svůj utrácel. Ale dojem zůstal vězet. A tak dal se znovu pozvat od Adamse, který slíbil, že ještě než nastanou jarní práce polní, přijede s Novotným a Horkým. Přijeli. Novotného kázání o Korneliovi probudilo ho, když mluvil o tom, kterak odpuštění hříchů vezme skrze jméno Ježíšovo všeliký, kdož by koli uvěřil v něho. Přes to Hodek si umiňoval, že z římské církve nevystoupí. Ale než uplynulo půl leta, Hodkovi svým svědomím vystoupiti donuceni byli. Jmenovitě vývin urychlovalo neurvalé vystupování římského faráře kolodějského Vojtěcha Poláneckého, který 15. dubna veřejně Adamse, Novotného i Horkého zloději a lotry nazval. Ukazoval, že on se do Kolodějského kostela nevetřel, jako oni vtírají se do Stupic, on prý byl uveden od důstojného p. vikáře přistoupímského, a tedy je dobrým pastýřem, ale oni

svrchu uvedení pánové jsou ti zlodějové a lotři. Vlci se mu vloudili prý do stáda a tak důtklivě vybízel své posluchače, by mu pomohli vyhnat ven ty vlky. K tomu čta jiný oddíl z naší bible z 10. kap, než ve svém evanjeliu měl, tvrdil, ejhle, jak se ta jejich bible nesrovnává! Kázání jeho bouřilo celou farnost. U Hodků to mělo ten výsledek, že od té chvíle do kostela římského přestali chodit a tím víc k biblí začali lnout. Oči se mu otvíraly jak ku poznání bludů církve římské tak ku poznání vlastní bídy a pak také svého spasení. V srpnu 1877, zajel do Krabčic, kde se občerstvil v rozmluvách se Šubertem a s ním výstup ujednal. Šubert mu vyhotovil formulář se slovy na hoře vytknutými, a tak Hodkovi ku konci září 1877. vystoupili z církve římské. Přestupy se množily, a důvod nepřistoupení k církvi reformované se také neměnil. Ještě ku konci r. 1879., když už obrys svobodné církve určitěji se jevil, zněl jeden přestup v Praze: »Ačkoli jest nížepsaný v srdci mém věřícím křesťanem evangelickým, avšak z mnohých příčin nepřistupuje pro ten čas z církví v mocnářství rakouském státně uznaných — k žádné.«

Práce v Praze přemáhala Adamse. Když ostatní dvě rodiny 1874. z Prahy odešly, zdálo se mu, že na všechno nestačí. Ame-

rican Board chtěl také pracovat v Itálii. Poslal tam misionáře ze sandwišských ostrovů MUDr. Luthera Gulicka. Po několikaměsíčním pobytu v Itálii uznal Gulick za dobré společnosti navrhnout, aby práce v Itálii nezačínala ponechajíc pole Valdenským a Metodistům. Na své cestě do Ameriky stávoval se Gulick v Praze 1875., kde byl přítomen konferenci výroční misionářů. Už tenkrát navrhoval Adams, aby tento muž byl poslán do Prahy jemu ku pomoci, ale Gulick přijal postavení jednatele biblické americké společnosti pro Čínu a Japonsko, a tak povolání do Čech nepřijal. Když však čím dále tím patrnější bylo, že práce v Čechách je důležitější než v Štýrsku, na žádost Adamsovu přeložen byl Clark do Prahy, kam se 15. října 1878. přestěhovali. Adams přejal práci evangelizační, Clark práci knihkupeckou a kolportérskou

IX.

Rozmach práce nezůstal ovšem bez účinku na mysle nepřátel evangelia. V Praze snažil se Košut nalévat oleje do ohně konsistoře a na venkově to byl kolodějský farář Polánecký, který česko-brodské hejtmanství štvál, a v »Čechu« paličský článek uveřejnil směsuje a zaměňuje mladou práci s Irvingiány

Pokračování příště

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)